

2018-04-25

PM

Tolkning av 3 b § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti – prövning av kontovillkor

Bakgrund

I samband med att det reviderade insättningsgarantidirektivet (2009/14/EG) införlivades i svensk rätt konstaterades att det saknas en möjlighet för garantimyndigheten att uttala sig i tolkningsfrågor om garantins omfattning. För att förtydliga informationen kring insättningsgarantins omfattning och för att undanröja eventuella oklarheter föreslog regeringen att en obligatorisk förhandsprövning av kontoslag skulle införas i lagtexten (prop. 2010/11:109). En ny bestämmelse om prövning av kontovillkor infördes därmed i lagen om insättningsgaranti. Den nya bestämmelsen trädde i kraft den 1 juli 2011.

3 b § lagen om insättningsgaranti

Ett institut ska ansöka om garantimyndighetens prövning av om villkoren för varje kontoslag som används för att ta emot insättningar innebär att kontoslaget omfattas av insättningsgarantin. En sådan ansökan ska även göras när institutet avser att ändra villkoren för kontoslaget, om det inte är uppenbart att villkorsändringen saknar betydelse för frågan om kontoslaget omfattas av insättningsgarantin.

Ett utländskt institut som tar emot insättningar som *inte* omfattas av insättningsgarantin enligt denna lag behöver inte ansöka om prövning.

Situationer som kräver ansökan om förhandsprövning

Utgångspunkten är att förhandsprövningen ska ge insättarna tydlig information och även säkerhet vad gäller garantins omfattning i fråga om deras insatta medel. Av förarbetena till lagen, prop. 2010/11:109 s. 44 ff., framgår att förhandsprövning bör ske inför introduktionen av nya kontoslag. En sådan prövning måste även göras av de kontoslag som existerade på marknaden när bestämmelsen trädde i kraft. I nämnda förarbeten påpekas att om ett institut avser ändra avtalsvillkoren för ett redan existerande kontoslag bör en ny prövning göras, om det inte är uppenbart att ändringen saknar betydelse för frågan om kontoslaget omfattas av garantin. I detta samband nämns ränteändringar eller mindre villkorsändringar av liknande slag (a.a. s. 46).

Riksgälden har tagit fram en webbaserad blankett med tillhörande instruktioner som ska användas vid ansökan om prövning av kontovillkor. Av Riksgäldens instruktioner framgår att en ansökan om prövning av kontovillkor inte behöver ske om det är uppenbart att ändringen saknar betydelse för frågan om kontoslaget omfattas av garantin.

Bankföreningens tolkning av 3 b § lagen om insättningsgaranti

Av lagen och dess förarbeten, liksom av Riksgäldens instruktioner, kan den slutsatsen dras att det krävs en ansökan om prövning av kontovillkor för nya kontoslag samt för sådan villkorsändring av ett befintligt kontoslag som medför att kontoslaget inte längre kan antas omfattas av garantin. Om en villkorsändring å andra sidan saknar betydelse för frågan om kontoslaget omfattas av garantin behöver en ansökan om prövning inte ske.

Bedömningen av om en ansökan om prövning behöver genomföras eller inte bör ta sin utgångspunkt i lagens avgränsning av vilka insättningar som omfattas av garantin. Av 2 § lagen om insättningsgaranti framgår att med insättning avses tillgodohavande avseende inlåning på konto. En insättning omfattas av garantin om insättningen finns hos ett institut här i landet (3 § samma lag). Insättning omfattar inlåning på konto, oavsett om medlen finns på ett transaktionskonto eller inte och om beloppet är nominellt bestämt eller inte, prop. 2008/09:49 s.11 f. Syftet med den ändrade definitionen, som trädde i kraft den 1 juli 2011, var att förtydliga och göra regleringen begriplig för insättarna för att därmed skapa tilltro till systemet, s. 12 a.a.

Utgångspunkten bör således vara att all inlåning på konto hos institut här i landet omfattas av garantin om inte annat särskilt anges. Mot denna bakgrund framstår det som rimligt att utgå från att flertalet av de villkorsändringar som sker inom ramen för existerande kontoslag inte behöver underställas myndigheten för prövning.

Förutom de fall som anges i förarbetena till lagen, prop. 2010/11:109 s. 58, dvs. vid ränteändringar eller mindre ändringar av likande slag, bör även sådana andra villkorsändringar som inte ändrar kontoslagets *karaktär* kunna undantas från kravet på en ny prövning. Det kan exempelvis avse förtydliganden med anledning av lagstiftning eller annan reglering. Även ändrad lagstiftning som t.ex. medför att informationskravet om kundens rättigheter eller skyldigheter ändras eller utökas bör medföra att en ansökan om prövning inte behöver göras under förutsättning av att kontoslaget bibehåller sin karaktär av insättning som omfattas av garantin.